

FESTIVAL LLUMS D'ANTIGA

25 D'ABRIL
MONESTIR SANT PAU DEL CAMP
**SOLLAZZO
ENSEMBLE**
**THE FALCON AND THE PHOENIX.
SYMBOLS OF POWER IN MEDIEVAL ITALY**

JOHANNES TAPISSIER
(c. 1370 – c. 1408)

Eya dulcis – Vale placens

TRIPLUM

Eya dulcis adque vernans rosa, v
irgo placens puella formosa,
dei mater valde gloriosa,
spira preces voce clamorosa.

O spes nostra, multum indigemus,
plorat Roma omnis nos rigemus;
“Tolle scisma!” ad te dirigimus,
corda laudes tibi porrigimus.

Nunc lilyum alti regiminis,
pressum telis multi gravaminis,
te postulat, uber subaminis,
sis lilio rosa solaminis.

Salus nostra, nunc est mali hora,
populorum fletus rigant ora;
nostris pacem periodis rora,
quod pro tuis semper clementiora.

TRIPLUM

Ah, dolça rosa en flor,
verge agradable, noia bonica,
la més gloriosa Mare de Déu,
envia precs amb veu clamorosa.

Oh, esperança nostra, que tant necessitem,
tot Roma es lamenta i estem petrificats:
“Posa fi al cisma!”. A tu, ens adrecem
ofrenant-te els cors i lloances.

Ara el lliri del noble guia,
oprimit pels dards del gran destret,
et demana, pit nodridor,
que siguis per al lliri la rosa de la consolació.

Salvació nostra, ara és l'hora funesta,
les llàgrimes dels pobles els xopen els rostres.
Banya de pau els nostres dies; ningú no hi ha
tan clement com tu amb la teva gent.

MOTETUS

Vale placens peroratrix,
salve decens imperatrix,
gaude potens imperatrix
virtutis et glorie.
Semper dum oras impetas,
semper cum preces perpetras
polosque Deum penetras
tue vi theorie;
cum Josue facis stare.

MOTETUS

Salut, grata intercessora.
Salve, reina graciosa.
Gauba't, reina poderosa de
virtut i glòria.
Sempre que menes una oració a bon port,
sempre que fas complir un prec
i entres als céls divins
per la força de la teva contemplació,
pots fer que Josuè s'aguanti dret,

Phebum Dyanam restare,
Thiphon vales impetrare
sacrum cum muneribus.
Electorum est orare
tuum deo imperare,
gloriamque pacem dare
angelis ac hominibus.

que Febus i Diana s'aturin
i que Tifó esdevingui
sant amb obligacions.
Als escollits, els toca pregar
i la teva tasca és encomanar a Déu
que doni glòria i pau
als àngels i als homes.

DONATO DA FIRENZE
(ca. 1350 – 1370)

Sovran uccel

Sovran'uccello se' fra tutti gli altri
O imperadrice quando vol'a cieli
Che tutti gli altri uccel son tuo' fedeli.
E quando veggio 'n te choll'ale aperte,
Non é uccel che non abi paura
Veggiendo te over la tua figura.
Stia vedere e pensi pur chi sa,
Et vederem che quest'uccel farà.

Ets ocell

Ets l'ocell sobirà entre els altres,
Oh, emperadriu, quan voles pel cel
i tots els altres et són fidels.
I quan et veig amb les ales esteses,
no hi ha cap ocell que no et temi
en veure't a tu o la teva imatge.
Que aquells que hi veuen i pensen
observin l'ocell i veurem què farà.

ANÒNIM

Benedicamus domino
Benedicamus domino

Beneïm el Senyor
Beneïm el Senyor

MATTEO DA PERUGIA
(fl. 1400 – 1416)

Près du soleil

Près du soleil deduissant s'ésbanoye
D'eux ententis un redoubté fauchon,
Sur la rivière plus riche que soye
De maint oisiaulx d'une et d'autre façon;
Close est d'un beaux rosier de par viron
Dont s'il ne sont bien preux, jeune & veglarde
Meschant cely que le fauchon regarde!

A prop del sol

A prop del sol agradable, un falcó temut
d'ulls desperts, jugava
a la vora d'un riu més ric que la seda
amb ocells de tota mena;
Prop està d'un bell roser,
i si no són valents, vius i atents:
Miserable aquell qui miri el falcó!

Chescun se doubtet ne scet que fer' doye
Fors que d'esmay trayre do lo sayson,
Sans plus tout prest en l'eure si s'employe.
Pluseurs aultres aylent ver les buisson;
Aucun demeure, aucun y torneron,
Simple de cuer sans chault de faire garde,
Meschant cely que le fauchon regarde!
(...)

Tothom dubta i no saben què fer
més que retirar-se del perill ràpidament,
sense més tot d'una aixequen el vol.
Alguns volen cap als matolls;
Ningú es queda, cap no hi torna,
de cor senzill sense preocupar-se de vigilar,
Miserable aquell qui miri el falcó!
(...)

TREBOR / BORLET

(ca. 1380 – 1400)

He, tres doulz roussignol joly

Hé, tres doulz roussignol ioly
Qui dit “occy, occy, occy”
Je te deprivé
Que sans detry
Voisses a ma dame jolie,
Et dy de par moy et affye
Que ocy, ocy, ocy, ocy
M'a se son dur cuer n'amoulie.
Alouete, que vas voulant,
Si tres haut et si cler chantant
Douce chançon:
“Lire, liron.”. Tout
voletant A madame seras
errant; [Si] or li va, tantost
disant Par ma chançon
Que mon cuer va sentant.
Hé, dame, puis qu'il est ainsy
Qu'a vo merci, merci, merci
Ay mis ma vie.
Je vous supli
De mon pobre cuer qui mendie,
Que vous tenés en vo baillie,
Que merci, merci, merci, mercy
Ayés mercy, ma vraye amye.
Hé, tres doulz rossignol joly...

Ah, bonic i dolç rossinyol

Ah, bonic i dolç rossinyol
que cantes “occy, occy, occy”,
et prego
que sens trigar
visitis ma bonica dama
i li diguis de ma part
i li asseguris que em matarà
si no estova son cor.
Alosa, que vas volant
tan amunt i cantant
dolça cançó amb tanta
claredat: “Lire, liron”.
Aniràs a ma dama voletejant
d'ací d'allà mentre vas dient
amb ma cançó
que mon cor se'n sent.
Ai, dama, com que
a vostra mercè
està ma vida,
us prego que
amb mon pobre cor suplicant
sigueu mesurada
i li tingueu compassió,
ma vera aimada.
Ah, bonic i dolç rossinyol...

NICCOLÒ DA PERUGIA

(s. XIV)

Il meglio è puc tacere

Il megli'è pur tacere
Colui che troppo parla.
I spesse volte falla.
E poi non va pentere.
I' mi fidai di tale
Che di me dice mala
E ben già non vol dile
Colui assai più vale.

A qui parla massa

A qui parla massa,
el que més li convé és callar
perquè confon
i em fa dubtar.
I llavors no serveixen laments
si de mi malparla.
Ben res això no significa
per a qui val molt més.

GIOVANNI DA FIRENZE

(ca. 1350)

Cantani gli angeli

Cantano gl'angiol lieti: Santus Santus Santus
Dominus Deus la cui gloria
In ciel e'n terra laudando si storia
Cantan: Osanna, Benedictus, Santus
Santus qui venit in nomine Domini

Els àngels joiosos canten

Els àngels joiosos canten: Sant, Sant, Sant,
Sant és el Senyor, la glòria
del qual s'ha de lloar al cel i a la terra.
Canten: Hosanna, Beneït, Sant,
Sant el qui ve en el nom del Senyor.

Fede, sperança et charità de gl’omini
Benedecto sia quel dolcie chanto
Tu che portasti lo Spirito Santo.
Tenor: Santus Santus Santus
Dominus Deus Sabbaoth
Pleni sunt cae-mi et terra gloria tua
Osanna excelsis
Benedictus qui venir in nomine Domini
Osanna in excesis.

Fe, esperança i caritat dels homes.
Beneït sigui aquell dolç cant
que dugué l’Esperit Sant.
Tenor: Sant, Sant, Sant,
Sant és el Senyor, Déu de l’univers.
El cel i la terra són plens de la vostra glòria.
Hosanna a dalt del cel.
Beneït el qui ve en nom del Senyor.
Hosanna a dalt del cel.

FRANCESCO DEGLI ORGANI “LANDINI”

Una colonba candida

Una colonba candid’è gentile
Coronata di perle in forma umana
Vidi, non so ben dir se fu Dyana
Dengna di tanta riverençia in vista
Donna mi parve ch’i non so qual dea
Si rapresenti, Phebo o Citherea.
Lieta nel viso, honesta et bella, quanto
Marsia mai fosse di Catone specchio
Che di virtute non trova parechio.
Ma sie qual voglia che ragion mi move
Di figurarla alla sposa di Giove.

Una dolça colonba

Una dolça i gentil coloma,
coronada amb perles i amb forma humana.
Ves, no sabria dir del tot si fou Diana.
Mereixedora de tanta reverència,
dona em va semblar i no vaig saber quina
dea representava, Febus o Citerea.
Deliciosa a la vista, honesta i bella, com
Marzia mai ho va ser per a Cató,
que en virtut no té parió.
Però sigui quina sigui la raó que em mou,
me la imagino com l’esposa de Júpiter.

FRANCESCO DEGLI ORGANI “LANDINI”

Mostrommi amor gia fra le verdi fronde

Mostrommi amor gia fra le verdi fronde
Un pellegrin falcon c’ha l’onbra stava
Discolto in parte et libertà cercava
Fortuna gli tenea la vista chiusa
Contra la quale usava ogn’arte e ingegno
Sol per driçarsi all’onorato segno.
Allor conobi ben che per natura
Tendeva di volare in grand’altura.

L’amor em va mostrar per la verda fronda

L’amor em va mostrar per la verda fronda
un falcó pelegrí parat a l’ombra
que estava en part deslligat i cercava llibertat.
La fortuna li tenia els ulls tancats
i contra ella se servia d’arts i enginys
per dreçar-se vers l’honorabile senyal.
Llavors vaig comprendre que per natura
tendia a volar a gran altura.

ANÒNIM

Avendo me falcón

Avendo me falcon tanto seguito
Per gran palude che chalar lo vidi
De fin in terra pur trahendo gridi.
Pasesse a locta cum pocheta lena
Però che nel volar porta gran pena.

Després de seguir el falcó

Després de tant seguir el falcó,
el vaig veure descendir al pantà
cridant fins a tocar terra.
Amb dificultat i curt d’alè
perquè volava amb una gran pena.

JOHANNES CICONIA

(ca. 1370-1412)

Ut per omnes celitus

Primus cantus

Ut per omnes celitus
plagas sequamur
maxime cultu lavandos lumina.
Francisce, nostros spiritus,

Tu qui perennis
glorie sedes tuere omnipatris,
qui cuncta nutu concutit,
perversa nobis erue.

Christe letus quod sumpserat
vulnus receptum
per tuum nobis benigne
porrige ut de te canens

gloriam sie illa felix regula,
fratrum minorum nomine
cujus fuisti conditor
duret per evum longius.

Amen.

Secundus cantus

Ingens alumnus Padue,
quem Zabarellam nominant,
Franciscus almi supplicat
Francisci adorans, numina.

Sis tutor excelsis favens
servo precanti te tuo,
quem totus orbis predicat
insignibus, preconiis.

Audi libens dignas preces
doctoris immensi, sacer Francisce,
quo leges bonas
ante noris stirps accipit.

Silvas oer altas alitus,
in mole clausus corporis,
ducens viam celestium,
rector veni fidelium.

Amen.

Vingudes del cel

Primer cant

Il·lumina els nostres esperits tacats, [St.] Francesc,
perquè et puguem seguir amb gran reverència
per totes les penalitats
vingudes del cel.

Tu que vigiles
els setis de la glòria eterna del Pare,
que tot ho fa tremolar només inclinant el cap,
protegeix-nos del mal.

A través de les ferides de Crist,
que Ell
va acceptar de grat
i que també tu vas rebre,

concedeix-nos que l'Orde de Frares Menors,
que tu mateix vas fundar
i que et canta lloances,
duri per sempre.

Amén.

Segon cant

Francesco, de cognom Zabarella,
el cèlebre fruit de Pàdua
que venera el poder del benvolent
[St.] Francesc, li suplica:

Sigues el noble protector
i ajuda el servent que et dedica pregàries,
aqueell a qui el món sencer aclama
amb grans honors i cançons.

Sant Francesc, vulgues escoltar
la digna oració d'aquest gran mestre,
de qui el Ilinatge d'Antènor
rep bones lleis.

Vine, far dels fidels,
criat als boscos pregons,
enclòs en un cos poderós
i guia del camí celeste.

Amén.